

Bruxelles, 4 iunie 2021
(OR. en)

9486/21

ENV 398
AGRI 258
FIN 424
PESTICIDE 21
PHYTOSAN 22
RECH 293
EDUC 223
JEUN 58
CONSOM 130
FORETS 33
RELEX 516

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	28 mai 2021
Destinatar:	DI Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2021) 261 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Progresele înregistrate în punerea în aplicare a Inițiativei UE privind polenizatorii

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2021) 261 final.

Anexă: COM(2021) 261 final

Bruxelles, 27.5.2021
COM(2021) 261 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Progresele înregistrate în punerea în aplicare a Inițiativei UE privind polenizatorii

1. INTRODUCERE: INIȚIATIVA UE PRIVIND POLENIZATORII

În ultimele decenii, în Europa s-a produs o reducere dramatică a prezenței și a diversității insectelor polenizatoare sălbatice europene precum albinele, fluturii, sirfidele și moliile. De asemenea, multe specii sunt în pragul dispariției. Potrivit listei roșii europene¹, aproximativ una din trei specii de albine și de fluturi înregistrează o reducere a populației, în timp ce una din 10 specii sunt amenințate cu dispariția.

Pierderea polenizatorilor este un motiv serios de îngrijorare, întrucât aproximativ 80 % dintre speciile de culturi și de plante sălbatice cu flori din UE depind, cel puțin parțial, de zoogamie. Fără polenizatori, numeroase specii de plante ar scădea și, în cele din urmă, ar dispărea. Acest lucru ar amenința supraviețuirea naturii, bunăstarea oamenilor și economia. Aproximativ 3,7 miliarde EUR din producția agricolă anuală a UE depind în mod direct de insectele polenizatoare². Cu toate acestea, estimările disponibile nu contabilizează zoogamia plantelor sălbatice, nici contribuția adusă de polenizatorii în ceea ce privește securitatea nutriției și sănătatea umană.

În iunie 2018, Comisia a adoptat Inițiativa UE privind polenizatorii³ („inițiativa”). Ea reprezintă primul cadru al UE conceput pentru a combate declinul polenizatorilor sălbatici⁴. Inițiativa a beneficiat de o uriașă susținere din partea grupului de părți interesate⁵.

Inițiativa a stabilit obiective pe termen lung pentru 2030, care au vizat generarea de cunoștințe funcționale cu privire la această problemă, abordarea principalelor cauze cunoscute ale problemei, încurajarea colaborării cu părțile interesate și implicarea societății în general. Pentru a aduce UE pe calea potrivită, inițiativa a evidențiat 10 acțiuni și 31 de subacțiuni care trebuie puse în aplicare pe termen scurt spre mediu.

Acțiunile au sprijinit o abordare integrată a problemei, precum și o utilizare mai eficientă a instrumentelor și a politicilor existente. Inițiativa s-a axat în principal pe o mai bună integrare a obiectivelor de conservare a polenizatorilor în diferite politici sectoriale ale UE, inclusiv în politicile privind mediul și sănătatea (în special Directiva privind păsările și Directiva privind habitatele, precum și legislația UE privind pesticidele), politica agricolă comună (PAC), politica de coeziune și politica în domeniul cercetării și al inovării.

Parlamentul European⁶ și Consiliul⁷ au salutat în egală măsură inițiativa, au subliniat importanța polenizatorilor și au solicitat măsuri eficiente pentru a combate declinul acestora. La 9 iulie 2020, Curtea de Conturi Europeană a publicat un raport special⁸ privind acțiunile UE de protejare a polenizatorilor sălbatici („raportul CCE”). Raportul Curții de Conturi Europene a

¹ <https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist>.

² Uniunea Europeană, Agenția Europeană de Mediu, (2021), „Accounting for ecosystems and their services in the European Union (INCA)” („Contabilizarea ecosistemelor și a serviciilor acestora în Uniunea Europeană”), *Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene*, Luxemburg (articol în presă).

³ COM(2018) 395 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52018DC0395>.

⁴ Polenizatorii din Europa sunt în special insecte, inclusiv albine sălbatice, sirfide, fluturi și moli.

⁵ https://www.acceptance.ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/documents/EU_pollinators_summary_public_consultation.pdf.

⁶ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2019-0104_RO.html.

⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12948-2018-INIT/ro/pdf>.

⁸ Raportul special 15/2020, <https://www.eca.europa.eu/ro/Pages/DocItem.aspx?did=54200>.

identificat lacune la nivelul politicilor-cheie ale UE care abordează principalele amenințări la adresa polenizatorilor sălbatici și a recomandat Comisiei să evalueze necesitatea de a adăuga măsuri specifice pentru a aborda amenințările care nu sunt avute în vedere în prezent în cadrul inițiativei. Raportul Curții de Conturi Europene subliniază, de asemenea, necesitatea unei mai bune integrări a acțiunilor de protejare a polenizatorilor sălbatici în politicile agricole și de conservare a biodiversității ale UE, precum și necesitatea îmbunătățirii protecției polenizatorilor sălbatici în procesul de evaluare a riscurilor legate de pesticide. Concluziile Consiliului din 17 decembrie 2020⁹ au salutat recomandările CCE și au recunoscut urgența de a consolida cadrul de acțiune al UE pentru polenizatori.

La 20 mai 2020, Comisia a adoptat Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030¹⁰ și Strategia „De la fermă la consumator”¹¹, ambele fiind inițiative emblematice în cadrul Pactului verde european. Aceste strategii vor stimula acțiuni menite să inverseze declinul polenizatorilor prin angajamente și obiective vizând protecția naturii și Planul UE de refacere a naturii. Alături de noua Strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice¹² și de ambiția consolidată în ceea ce privește atât neutralitatea climatică, cât și reducerea poluării la zero, aceste strategii vor contribui la abordarea principalelor amenințări la adresa polenizatorilor sălbatici, cum ar fi schimbarea destinației terenurilor, agricultura intensivă și utilizarea pesticidelor, poluarea mediului, speciile alogene invazive și schimbările climatice.

Prezentul raport evaluează progresele înregistrate în punerea în aplicare a tuturor acțiunilor prevăzute în cadrul inițiativei. Raportul se bazează pe numeroase surse, inclusiv pe rezultatele evaluărilor politicilor, pe rapoartele și publicațiile UE și pe studii specifice. Raportul ține seama și de feedbackul instituțional primit din partea Parlamentului European, a Consiliului și a Curții de Conturi Europene.

2. 10 ACȚIUNI – REZUMATUL PROGRESSELOR

2.1. Acțiunea 1: Sprijin pentru monitorizare și evaluare

Cunoștințele actuale demonstrează în mod clar un declin alarmant al polenizatorilor sălbatici și necesitatea de a acționa ferm. Cu toate acestea, există în continuare lacune semnificative legate de datele și informațiile referitoare la situația polenizatorilor, cauzele declinului lor și consecințele declinului asupra naturii și a bunăstării oamenilor.

În iunie 2019, Comisia a mandatat un grup de experți în materie de polenizatori să elaboreze o propunere privind un sistem al UE de monitorizare pe teren a polenizatorilor care să furnizeze informații solide referitoare la situația și la evoluția populațiilor de polenizatori în statele membre (acțiunea 1A). Pentru a asigura implicarea statelor membre și contribuțiile oportune ale acestora în acest proces, Comisia s-a consultat cu autoritățile naționale din domeniul mediului și al agriculturii, inclusiv prin ateliere dedicate. Propunerea experților¹³, publicată în ianuarie 2021, pune la dispoziție o metodologie cuprinzătoare pentru sistemul de monitorizare și un set de indicatori de politică. Ca etapă următoare, Comisia va colabora îndeaproape cu statele membre în

⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14168-2020-INIT/ro/pdf>.

¹⁰ COM(2020) 380 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020DC0380>.

¹¹ COM(2020) 381 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020DC0381>.

¹² COM(2021)82 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=COM:2021:82:FIN>.

¹³ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC122225>.

cea ce privește rafinarea și operaționalizarea propunerii, precum și consolidarea capacităților de implementare a sistemului pe teren.

Datele obținute din viitorul sistem al UE de monitorizare a polenizatorilor vor fi esențiale pentru: (i) dezvoltarea și punerea în aplicare a unor acțiuni eficiente de conservare; (ii) cartografierea domeniilor prioritare pentru desfășurarea acestor acțiuni; și (iii) evaluarea impactului acestor activități. Aceste date vor sprijini și lista roșie europeană permițând realizarea unei evaluări solide a stării de conservare a speciilor de polenizatori pe termen lung. În decembrie 2018, Comisia a început lucrările pentru elaborarea unei liste roșii europene privind sirfidele¹⁴ (acțiunea 1B), a cărei finalizare este estimată pentru luna iunie 2022. În aprilie 2021, Comisia a început lucrările pentru elaborarea unei liste roșii europene privind moliile¹⁵.

Ariile protejate sunt deosebit de vitale pentru conservarea polenizatorilor. În iunie 2020, Agenția Europeană de Mediu și Centrul său tematic european pentru diversitatea biologică au publicat un raport care a evaluat importanța tipurilor de habitate de polenizatori din anexa I la Directiva privind habitatele¹⁶. Acest lucru a permis evaluarea stării de conservare a habitatelor protejate ale polenizatorilor, pe baza raportării de către statele membre¹⁷ (acțiunea 1C). Cel mai recent raport al AEM privind *starea mediului* indică faptul că situația polenizatorilor reprezintă un motiv serios de îngrijorare^{18,19}.

Comisia a lucrat și la remedierea lacunelor legate de datele și informațiile referitoare la presiunile cu care se confruntă speciile de polenizatori, și anume degradarea habitatelor și utilizarea pesticidelor. În prezent, Comisia testează un sistem de monitorizare pe teren a biodiversității în peisajele agricole²⁰ și pregătește modulul privind pajiștile aferent LUCAS²¹ în cadrul sondajului LUCAS din 2022, în urma unui proiect-pilot reușit în 2018. În plus, Comisia testează un sistem inovator care utilizează albinele melifere pentru a monitoriza prezența pesticidelor în mediu²² (acțiunea 1D). Proiectul-pilot va fi urmat de implementarea integrală a sistemului în 2022, sprijinită de acțiunea pregătitoare²³ a Parlamentului European.

În octombrie 2020, Comisia a publicat rezultatele evaluării ecosistemului de la nivelul UE²⁴ (acțiunea 1E). Analiza a utilizat datele și informațiile disponibile în prezent referitoare la polenizatori și la habitatele de polenizatori cu scopul de a evalua starea serviciilor de polenizare prin intermediul animalelor în UE. Rezultatele au indicat că 50 % din terenul cultivat cu culturi dependente de polenizatori se confruntă cu un deficit de polenizare. Una dintre cele mai bune

¹⁴ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/European+Red+List+of+Hoverflies>.

¹⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/European+Red+List+of+Moths>.

¹⁶ <https://www.eionet.europa.eu/etcs/etc-bd/products/etc-bd-reports/etc-bd-technical-paper-1-2020-report-for-a-list-of-annex-i-habitat-types-important-for-pollinators>.

¹⁷ https://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/rep_habitats.

¹⁸ <https://www.eea.europa.eu/publications/state-of-nature-in-the-eu-2020>.

¹⁹ https://tableau.discomap.eea.europa.eu/t/Natureonline/views/SONpollinators/Storypollinators?%3AisGuestRedirectFromVizportal=y&%3Adisplay_count=n&%3AshowAppBanner=false&%3Aorigin=viz_share_link&%3AshowVizHome=n&%3Aembed=y.

²⁰ Monitorizarea europeană a biodiversității pe terenurile agricole (EMBAL), <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Data+and+information>.

²¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/lucas>.

²² Proiectul Insignia, <https://www.insignia-bee.eu>.

²³ Mai multe informații privind acțiunile pregătitoare ale Parlamentului European pot fi găsite pe site-ul: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2019/640130/EPRS_ATA\(2019\)640130_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2019/640130/EPRS_ATA(2019)640130_EN.pdf).

²⁴ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC120383>.

modalități prin care poate fi combătut acest deficit ar fi refacerea ecosistemelor, cu sprijinul politicii agricole.

Comisia a elaborat și un „sistem de contabilizare”²⁵ a polenizării (acțiunea 1E), care indică faptul că valoarea economică a insectelor polenizatoare pentru producția vegetală din UE este de aproximativ 3,7 miliarde EUR pe an²⁶. Contabilizarea poate fi utilizată pentru evaluarea modului în care declinul populațiilor de polenizatori afectează producția agricolă și importurile și exporturile agricole²⁷.

2.2. Acțiunea 2: Sprijin pentru cercetare și inovare

Comisa a continuat să sprijine cercetarea de bază și aplicată privind polenizatorii prin intermediul programului-cadru pentru cercetare și inovare al UE pentru a remedia lacunele legate de cunoștințe și pentru a sprijini o serie de acțiuni de conservare mai eficiente și orientate spre rezultate²⁸ (acțiunea 2A).

În urma adoptării inițiativei, Comisia a inclus o temă dedicată privind polenizatorii în programul de lucru al Orizont 2020 pentru perioada 2018-2020. Această temă are ca scop elaborarea de instrumente, de orientări și de metodologii pentru o mai bună atenuare a cauzelor și a consecințelor declinului polenizatorilor sălbatici²⁹. Se estimează că această cercetare va începe în septembrie 2021. În cadrul BiodivERSA³⁰, au fost derulate proiecte relevante referitoare la polenizatori care vizează îmbunătățirea gradului nostru de înțelegere a interacțiunii dintre diferiți factori care cauzează declinul polenizatorilor³¹ și a modelării de scenarii pentru biodiversitatea polenizatorilor, precum și a serviciului ecosistemic al polenizării³². În plus, excelența în cercetarea în materie de polenizatori a fost sprijinită prin granturi și burse individuale în cadrul acțiunilor Consiliului European³³ pentru Cercetare și ale Marie Skłodowska-Curie³⁴. Aceste granturi și burse au fost acordate unor cercetători eminenți care studiază legătura ecologică inerentă dintre polenizatori și plante și importanța acestei legături pentru funcționarea ecosistemelor și producția de alimente³⁵.

Cunoștințele obținute prin cercetare vor fi importante pentru procesul decizional. În cadrul EKLIPSE³⁶, un proiect a evaluat actualele cunoștințe privind modul în care pesticidele și îngășămintele afectează măsurile de conservare a polenizatorilor pe terenurile agricole cu scopul

²⁵ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC117072>.

²⁶ Uniunea Europeană, Agenția Europeană de Mediu, (2021), „Accounting for ecosystems and their services in the European Union (INCA)” („Contabilizarea ecosistemelor și a serviciilor acestora în Uniunea Europeană”), *Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene*, Luxemburg, (articol în presă).

²⁷ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC120571>.

²⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Research+and+innovation>.

²⁹ SC5-32-2020, <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/sc5-32-2020>.

³⁰ Instrumentul ERA-NET COFUND al Orizont 2020 pentru promovarea cercetării paneuropene privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice, <https://www.biodiversa.org>.

³¹ Proiectul VOODOO, <https://www.biodiversa.org/1777/download>.

³² Proiectul OBServ, <https://www.biodiversa.org/1635/download>.

³³ DrivenByPollinators <https://cordis.europa.eu/project/id/819374>.

³⁴ De exemplu, DEFPOLL <https://cordis.europa.eu/project/id/798954>.

³⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Horizon+2020>.

³⁶ EKLIPSE este un mecanism de sprijinire a îmbunătățirii deciziilor privind mediul pe baza cunoștințelor disponibile, <https://www.eklipse-mechanism.eu>.

de a sprijini orientările privind cele mai bune practici³⁷. În plus, parteneriatul european pentru inovare³⁸ în domeniul agriculturii a sprijinit inovarea interactivă de tip ascendent în materie de gestionare a terenurilor agricole într-un mod favorabil pentru polenizatori³⁹ (acțiunea 2B).

Comisia intenționează să-și consolideze sprijinul pentru cercetarea în materie de polenizatori în cadrul următorului său program-cadru, Orizont Europa. Această intenție este reflectată în primul plan strategic al programului⁴⁰ și în propunerea pentru primul program de lucru al Orizont Europa (2021/2022)⁴¹ (acțiunea 2C). O serie de teme propuse în cadrul Orizont Europa vizează sprijinirea: (i) dezvoltării instrumentelor pentru cercetarea în materie de polenizatori (de exemplu, instrumente pentru taxonomia integrată, inclusiv codul de bare ADN și tehnicile de învățare automată); (ii) consolidării capacităților experților și a colaborării în rețea; și (iii) tranziției pe scară largă către gestionarea peisajelor culturale și a terenurilor agricole într-un mod favorabil pentru polenizatori. În plus, proiectul de propunere pentru un parteneriat european privind biodiversitatea⁴² vizează sprijinirea sistemelor de monitorizarea a biodiversității. Acest sprijin va avea, de asemenea, o importanță vitală pentru implementarea sistemului UE de monitorizare a polenizatorilor.

2.3. Acțiunea 3: Facilitarea schimbului de cunoștințe și a accesului la date

Generarea de cunoștințe funcționale necesită remedierea lacunelor cunoscute legate de date, urmărită în cadrul acțiunilor 1 și 2. Cu toate acestea, este nevoie și îmbunătățirea utilizării datelor și a informațiilor existente.

La 20 mai 2020, Comisia a lansat platforma UE cu informații referitoare la polenizatori⁴³, un nod central de informații referitoare la polenizatorii din UE (acțiunea 3A). Această platformă online facilitează partajarea de informații privind declinul polenizatorilor și acțiunile întreprinse la nivelul UE pentru a inversa acest declin, inclusiv prin inițiative de colaborare între părțile interesate. Platforma cu informații referitoare la polenizatori este deschisă actorilor-cheie, precum autoritățile publice, cercetătorii științifici, sectorul conservării naturii, activiștii societății civile, persoanele responsabile pentru amenajarea teritoriului (în special fermieri și silvicultori), apicultorii, publicul și mediul de afaceri. Platforma le permite acestor actori: (i) să facă schimb de bune practici în ceea ce privește eforturile de a proteja și a conserva polenizatorii sălbatici; (ii) să găsească orientări privind acțiunile care vizează protejarea și conservarea polenizatorilor sălbatici; și (iii) să găsească parteneri pentru aceste acțiuni.

Sistemul UE de monitorizare a polenizatorilor și alte inițiative de monitorizare *in situ* elaborate în cadrul acțiunii 1 vor furniza date valoroase pentru evaluarea situației populațiilor de polenizatori și a factorilor care cauzează declinul acestora. Comisia și Agenția Europeană de

³⁷ https://www.eclipse-mechanism.eu/pollinators_request.

³⁸ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/european-innovation-partnership-agricultural>.

³⁹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Bottom-up+innovation>.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/research/pdf/horizon-europe/ec_rtd_orientations-towards-the-strategic-planning.pdf.

⁴¹ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/commissions-proposal-horizon-europe_ro#the-commissions-proposal-for-horizon-europe.

⁴² Parteneriat european în cadrul Orizont Europa, „Rescuing Biodiversity to Safeguard Life on Earth” („Salvarea biodiversității pentru protejarea vieții pe pământ”), https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/research_and_innovation/funding/documents/european_partnership_for_rescuing_biodiversity_to_safeguard_life_on_earth.pdf.

⁴³ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/EU+Pollinator+Information+Hive>.

Mediu explorează în prezent opțiuni menite să integreze informațiile generate de aceste sisteme în sistemul european de informații privind biodiversitatea⁴⁴.

Punerea la dispoziție a datelor existente referitoare la destinația terenurilor este deosebit de importantă pentru a asigura acțiuni eficiente de conservare a polenizatorilor. Comisia colaborează cu statele membre pentru a aborda schimbul de date spațiale nepersonale interoperabile disponibile în sistemul integrat de administrare și control (IACS) din cadrul PAC⁴⁵, precum și accesul la aceste date și utilizarea lor. IACS conține informații potențial valoroase referitoare la polenizatori și la serviciile de polenizare, cum ar fi distribuția spațială și locația culturilor, practicile agricole sau măsurile PAC. Se depun eforturi pentru a armoniza și a publica aceste date pentru reutilizare în cadrul Directivei INSPIRE⁴⁶ (acțiunea 3B). În 2019, Comisia lansat un pilot pentru a testa dispozițiile privind partajarea datelor prevăzute în directivă și pentru a explora modul în care directiva poate fi utilizată pentru a contribui la organizarea și punerea în aplicare a partajării datelor în diferite domenii de politică ale UE, inclusiv IACS.

2.4. Acțiunea 4: Conservarea speciilor de polenizatori pe cale de dispariție și a habitatelor acestora

Inversarea declinului polenizatorilor începe cu protejarea celor mai amenințate specii de polenizatori și a habitatelor acestora, precum a celor protejate în temeiul Directivei privind habitatele sau incluse pe lista roșie europeană. Sunt necesare o finanțare prioritară și planuri de acțiune eficiente pentru a îmbunătăți starea de conservare a speciilor și a habitatelor.

Prin planul de acțiune pentru natură, cetățeni și economie⁴⁷, Comisia a îmbunătățit punerea în aplicare a Directivei privind habitatele, printr-o mai bună abordare a principalelor amenințări la adresa polenizatorilor: pierderea habitatelor. În special, Comisia a elaborat planuri de acțiune privind habitatele la nivelul UE pentru două tipuri de habitate de mare importanță pentru polenizatori: pajiștile uscate seminaturale și pajiștile uscate europene. Aceste două tipuri de habitate sunt protejate de Directiva privind habitatele (acțiunea 4A). În iulie 2020, Comisia a lansat o licitație pentru elaborarea a trei planuri de acțiune privind speciile cu scopul de a conserva speciile de polenizatori cele mai amenințate din UE⁴⁸.

Srijinul din partea programului LIFE pentru conservarea polenizatorilor a fost considerabil consolidat în comparație cu anul 2018. Mai multe proiecte LIFE în curs au ca obiectiv explicit conservarea polenizatorilor. Aceste proiecte în curs se axează pe refacerea habitatelor, îmbunătățind cunoștințele și crescând gradul de sensibilizare pentru îmbunătățirea stării de conservare a speciilor de fluturi amenințate. Alte proiecte în curs se axează pe promovarea practicilor agricole care beneficiază de polenizatori sau, mai general, de insecte⁴⁹.

⁴⁴ <https://biodiversity.europa.eu/>.

⁴⁵ IACS este un sistem administrativ pentru stabilirea și controlul eligibilității ajutorului sau a sprijinului în temeiul PAC, creat și operat de fiecare stat membru. Mai multe informații pot fi găsite pe site-ul: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/financing-cap/financial-assurance/managing-payments_ro.

⁴⁶ Directiva 2007/2/CE de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE), <https://inspire.ec.europa.eu>.

⁴⁷ https://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan.

⁴⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Action+plans>.

⁴⁹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/LIFE+programme>.

Comisia a continuat să promoveze depunerea de candidaturi pentru proiectele LIFE privind nevertebratele, inclusiv insectele polenizatoare. În iunie 2020, Comisia a organizat un webinar⁵⁰ pentru a discuta modul în care se poate crește sprijinul programului LIFE pentru conservarea nevertebratelor, în vederea încurajării depunerii mai multor candidaturi în acest domeniu în viitor. Comisia a prezentat inclusiv un studiu final al celor 20 de proiecte LIFE privind nevertebratele, care au inclus recomandări pentru proiectele viitoare⁵¹.

Raportul CCE a exprimat preocuparea față de lipsa proiectelor LIFE privind speciile de polenizatori care nu sunt protejate de dreptul UE în temeiul Directivei privind habitatele. În cadrul programului de lucru multianual LIFE 2021-2024, Comisia va propune creșterea ratei de cofinanțare a UE pentru speciile cele mai amenințate potrivit listei roșii europene. Acest lucru va contribui la promovarea acțiunilor din cadrul proiectelor pentru speciile de polenizatori care nu sunt protejate legal, dar care se confruntă în continuare cu un risc ridicat de dispariție.

Planurile de acțiune pentru speciile de polenizatori și habitatele de polenizatori necesită cunoștințe cuprinzătoare și diseminate pe scară largă în materie de măsuri de conservare și gestionare a conservării. Rețeaua Natura 2000 joacă un rol important în abordarea pierderii habitatelor de polenizatori. În 2018 și 2019, Comisia și statele membre au sprijinit schimbul de cunoștințe privind măsurile de gestionare și abordările legate de conservarea polenizatorilor^{52,53,54} prin procesul biogeografic Natura 2000⁵⁵ (acțiunea 4B). În noiembrie 2019, Comisia a organizat un atelier dedicat pentru a identifica cele mai bune măsuri de gestionare și cele mai bune abordări pentru conservarea polenizatorilor la nivelul siturilor Natura 2000⁵⁶.

Un mod important de îmbunătățire a integrării obiectivelor de conservare a polenizatorilor în gestionarea rețelei Natura 2000 constă în includerea unor măsuri prioritare pentru principalele habitate de polenizatori în cadrele de acțiune prioritare ale statelor membre⁵⁷. Raportul CCE recomandă Comisiei să verifice ca respectivele cadre de acțiune prioritare să includă cerințe pentru a proteja polenizatorii sălbatici și să evalueze măsurile relevante propuse de statele membre. Comisia: (i) a solicitat statelor membre să se asigure că respectivele cerințe sunt incluse în cadrele de acțiune prioritare; (ii) a început evaluarea cadrelor de acțiune prioritare în 2018 și a formulat observații pentru a încuraja includerea cerințelor pentru polenizatorii sălbatici; (iii) și va continua să facă acest lucru pe parcursul anului 2021 pentru cadrele de acțiune prioritare rămase (acțiunea 4C).

Obiectivele de protecție a naturii stabilite în Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030, cum ar fi extinderea zonelor protejate din punct de vedere juridic la 30 % din suprafață, gestionarea eficace a acestor zone și protejarea strictă a cel puțin o treime din aceste zone, vor aduce beneficii semnificative polenizatorilor, dacă sunt puse în aplicare pe deplin. Protecția

⁵⁰ <https://ec.europa.eu/easme/en/webinar-life-stepping-save-bugs>.

⁵¹ https://ec.europa.eu/easme/sites/easme-site/files/life_and_invertebrates_summary_report-final-layout.pdf.

⁵² https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/platform/events/continental_annonian_steppic_and_black_sea_regions_seminar_ro.htm.

⁵³ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/platform/events/atlantic_biogeographical_chalk_grasslands.htm.

⁵⁴ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/platform/events/eurasian_grassland_conference.htm.

⁵⁵ Mai multe informații privind procesul biogeografic Natura 2000 pot fi găsite pe site-ul:

https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/seminars_en.htm.

⁵⁶ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Natura+2000+workshop+Nov+2019>.

⁵⁷ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_ro.htm.

strictă ar fi foarte benefică mai ales pentru polenizatorii care sunt dependenți de habitatele din pădurile seculare, precum sirfidele.

2.5. Acțiunea 5: Îmbunătățirea habitatelor de polenizatori pe terenurile agricole și împrejurul acestora

În 2019, Comisia a lansat un studiu pentru a evalua potențialul PAC 2014-2020 de a conserva polenizatorii sălbatici. Raportul⁵⁸ publicat în noiembrie 2020 revizuieste măsurile PAC care pot sprijini sau împiedica conservarea și ilustrează punerea în aplicare a acestor măsuri prin studii de caz realizate în șase state membre. Studiul identifică, de asemenea, principalele lecții învățate. Pe baza acestui studiu, Comisia a elaborat orientări pentru autoritățile de management, fermieri și pentru consilierii acestora privind modul în care poate fi crescută eficiența măsurilor PAC pentru polenizatori⁵⁹ (acțiunea 5A).

În 2019, Comisia a lansat un studiu pentru a examina pe larg acțiunile legate de polenizatori adoptate în toate statele membre⁶⁰, inclusiv eforturile din zonele agricole (acțiunea 5B). Evaluarea a arătat că o serie de state membre utilizează măsuri specifice pentru a proteja polenizatorii în temeiul PAC. Cu toate acestea, este evident că astfel de eforturi trebuie extinse în mod semnificativ la nivelul întregii UE.

În februarie 2020, Comisia a organizat o amplă conferință a părților interesate⁶¹ pentru a partaja și a completa constatările studiilor Comisiei menționate anterior și pentru a discuta despre modul în care poate fi îmbunătățită integrarea obiectivelor de conservare a polenizatorilor în planurile strategice ale PAC 2021-2027 (acțiunea 5C).

Propunerea Comisiei pentru viitoarea PAC⁶² include mai multe instrumente și caracteristici pe care statele membre le pot utiliza în planurile lor strategice de îmbunătățire a biodiversității în zonele agricole. Trei factori vor avea o contribuție critică în combaterea declinului speciilor de polenizatori: (i) noua „arhitectură verde” bazată pe o condiționalitate sporită; (ii) programe ecologice și angajamente în materie de management de mediu și (iii) nivelul obligatoriu sporit de ambiție în ceea ce privește mediul înconjurător. Acești trei factori vor sprijini și celelalte obiective ale Strategiei UE privind diversitatea pentru 2030 care sunt esențiale pentru susținerea terenurilor agricole într-un mod favorabil pentru polenizatori:

- cel puțin 10 % din suprafața agricolă să se situeze în zone cu elemente de peisaj de mare diversitate;
- o reducere cu 50 % a nivelului de utilizare și de risc al pesticidelor chimice;
- o reducere cu 50 % a nivelului de utilizare al pesticidelor mai periculoase;
- cel puțin 25 % din terenurile agricole să fie alocate pentru agricultura ecologică;
- extinderea semnificativă a utilizării practicilor agroecologice.

În plus, în Recomandările sale adresate statelor membre cu privire la planurile lor strategice pentru Politica Agricolă Comună⁶³, Comisia abordează și obiectivele specifice de protejare a

⁵⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Agriculture>.

⁵⁹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Farmers>.

⁶⁰ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Actions+in+my+country>.

⁶¹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Stakeholder+conference+Feb+2020>.

⁶² https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_ro.

⁶³ COM(2020)846 final.

biodiversității, de consolidare a serviciilor ecosistemice și de conservare a habitatelor și a peisajelor. Se estimează că recomandările privind aceste obiective vor contribui la încurajarea conservării polenizatorilor sălbatici pe terenurile agricole.

Raportul CCE recomandă Comisiei să verifice dacă statele membre includ în planurile lor strategice, oricând este necesar, practici de gestionare care au un efect semnificativ și pozitiv asupra polenizatorilor sălbatici. Alegerea și conceperea intervențiilor și a practicilor de gestionare propuse de statele membre ar trebui să se bazeze pe analiza situației lor de mediu. Această analiză ar trebui să ajute statele membre să identifice nevoile – inclusiv conservarea polenizatorilor dacă este relevantă pentru un anumit teritoriu – care să fie abordate de planurile strategice. Comisia va evalua dacă intervențiile și practicile de gestionare propuse contribuie în mod eficient la obiectivele specifice aferente PAC și la nevoile specifice identificate de statele membre.

În cadrul acțiunii 1, Comisia și-a continuat lucrările pentru elaborarea unui indicator PAC privind polenizatorii sălbatici, pentru a include acest indicator în cadrul privind performanța și monitorizarea, atunci când acesta va fi operațional. Finalizarea completă a acestui indicator depinde de implementarea sistemului UE de monitorizare a polenizatorilor în statele membre.

2.6. Acțiunea 6: Îmbunătățirea habitatelor de polenizatori din zonele urbane și dintr-un teritoriu mai amplu

În 2019, Comisia a colectat bune practici și a elaborat orientări pentru orașele care asigură un mediu favorabil pentru polenizatori (acțiunea 6A). Orientările⁶⁴, publicate în ianuarie 2020, le-au oferit factorilor de decizie politică, organelor de decizie, urbanistilor, dezvoltatorilor imobiliari și responsabililor cu amenajarea teritorială din orașe exemple și recomandări adecvate privind modul în care poate fi creat un mediu urban favorabil pentru polenizatori.

În octombrie 2020, Comisia a elaborat un plan de acțiune dedicat privind utilizarea durabilă a terenurilor și soluțiile bazate pe natură⁶⁵ în cadrul Agendei urbane pentru UE⁶⁶. Acțiunile privind infrastructura verde și biodiversitatea din cadrul acestui plan vor sprijini un mediu favorabil pentru polenizatori. Acțiunile pentru polenizatori vor fi stimulate suplimentar prin noua inițiativă „Acordul privind orașele verzi” din strategia privind biodiversitatea⁶⁷ și prin planurile de înverzire urbană⁶⁸.

Comisia a integrat, de asemenea, criteriile relevante pentru polenizatori în formularele de candidatură și notele explicative atât pentru premiul „*European Green Capital*” („Capitala europeană verde”)⁶⁹, cât și pentru premiul și „*European Green Leaf*” („Frunza verde europeană”)⁷⁰, în cadrul indicatorului „natură și biodiversitate” (acțiunea 6A).

⁶⁴ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Cities>.

⁶⁵ https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/sul-nbs_finalactionplan_2018.pdf.

⁶⁶ Agenda urbană este un parteneriat între orașe, statele membre, Comisia Europeană și părțile interesate, precum și organizațiile neguvernamentale sau întreprinderi.

⁶⁷ https://ec.europa.eu/environment/topics/urban-environment/green-city-accord_ro.

⁶⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1590574123338&uri=CELEX:52020DC0380>.

⁶⁹ <https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital>.

⁷⁰ <https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/europeangreenleaf>.

În plus, pentru a facilita eficientizarea acțiunilor privind polenizatorii, Comisia a elaborat o abordare constând în cartografierea caracterului adecvat al zonelor urbane pentru sprijinirea polenizatorilor⁷¹. Mai multe orașe au utilizat această abordare pentru a înțelege modul în care spațiile verzi urbane pot fi gestionate pentru a crește populațiile de polenizatori. Comisia va promova acest instrument pe scară largă, în rândul autorităților orașenești.

Acțiunile de conservare privind polenizatori – în zonele urbane sau pe terenurile mai ample – pot beneficia de finanțare din partea politicii de coeziune a UE, în funcție de prioritățile incluse în programele operaționale naționale și regionale⁷². În parteneriat cu Comitetul European al Regiunilor, în februarie 2020, Comisia a organizat o conferință a părților interesate⁷³. Conferința a avut ca scop creșterea gradului de sensibilizare cu privire la aceste oportunități în rândul: (i) autorităților de management; (ii) autorităților regionale și locale, precum și (iii) în rândul părților interesate (acțiunea 6B). Conferința a evidențiat o serie de proiecte vizând conservarea polenizatorilor în întreaga UE, finanțate în special prin intermediul programelor de cooperare teritorială europeană (Interreg)⁷⁴. Proiectele privind polenizatorii au fost sprijinite și prin alte programe din cadrul Fondului european de dezvoltare regională, precum și din cadrul Fondului de coeziune și al Fondului social european.⁷⁵

Comisia a promovat o serie de acțiuni la nivel de peisaj menite să mențină, să conecteze și să reabiliteze habitatele polenizatorilor, prin orientările sale privind infrastructura verde⁷⁶ de la nivelul UE și privind integrarea ecosistemelor și a serviciilor aferente în procesul decizional⁷⁷ (acțiunea 6C).

2.7. Acțiunea 7: Reducerea impactului utilizării pesticidelor asupra polenizatorilor

În 2018, Comisia a discutat cu statele membre posibilitatea integrării unor obiective și măsuri specifice pentru polenizatori în planurile de acțiune naționale ale statelor membre revizuite în conformitate cu Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor⁷⁸ (acțiunea 7A). Al doilea raport intermediar⁷⁹ al Comisiei privind punerea în aplicare a directivei nu a acordat o atenție deosebită polenizatorilor. Cu toate acestea, Comisia a solicitat un studiu pentru a evalua nivelul integrării obiectivelor și/sau măsurilor pentru conservarea polenizatorilor în planurile de acțiune naționale. Raportul final rezultat în urma acestui studiu a fost publicat în noiembrie 2020, indicând un nivel redus al integrării. Statele membre trebuie să depună mai multe eforturi pentru a-și consolida dispozițiile pentru insectele polenizatoare în cadrul planurilor de acțiune naționale.

Prin intermediul Strategiei UE privind biodiversitatea și al Strategiei „De la fermă la consumator”, Comisia s-a angajat să ia măsuri pentru a reduce cu 50 % nivelul general de utilizare și de risc al pesticidelor chimice și cu 50 % utilizarea de pesticide mai periculoase până în 2030. În acest scop, Comisia va revizui Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor, consolidându-i dispozițiile privind gestionarea integrată a dăunătorilor (IPM) și va promova o

⁷¹ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC115375>.

⁷² https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/funding.

⁷³ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Stakeholder+conference+Feb+2020>.

⁷⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/policy/cooperation/european-territorial/.

⁷⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Regions>.

⁷⁶ SWD(2019) 193 final.

⁷⁷ SWD(2019) 305 final.

⁷⁸ Directiva 2009/128/CE.

⁷⁹ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/pesticides_sud_report-act_2020_ro.pdf.

utilizare sporită a metodelor alternative sigure de protecție a culturilor împotriva organismelor dăunătoare și a bolilor, în special prin planurile strategice PAC. Aceste măsuri vor fi benefice pentru biodiversitate în general și pentru insectele polenizatoare în special.

Comisia a depus eforturi pentru a se asigura că protecția polenizatorilor este avută în vedere și în ceea ce privește autorizarea produselor de protecție a plantelor impusă de legislația UE privind introducerea pe piață a produselor de protecție a plantelor⁸⁰. Comisia a colaborat cu statele membre pentru a asigura avizarea și punerea în aplicare a documentului de orientare privind evaluarea riscurilor potențiale prezentate de produsele de protecție a plantelor pentru albine (*Apis mellifera*, *Bombus spp.* și albinele solitare)⁸¹, în urma adoptării sale de către Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară (EFSA) în 2013 (acțiunea 7B). Cu toate acestea, începând din 2013, o mare majoritate a statelor membre au obiectat constant la avizarea acelor părți din documentul de orientare al EFSA care vizau toxicitatea cronică pentru albine. Prin urmare, la sfârșitul anului 2018, Comisia a propus punerea în aplicare, ca prim pas, a acelor părți din documentul de orientare pentru care exista suficient sprijin (și anume, părțile legate de riscurile acute pentru albinele melifere).

În iulie 2019, o majoritate calificată de state membre a fost de acord cu un proiect de regulament al Comisiei de modificare a principiilor uniforme pentru evaluarea și autorizarea produselor de protecție a plantelor. Această modificare adusă principiilor uniforme a fost necesară pentru a pune în aplicare acele părți din documentul de orientare legate de toxicitatea acută la albinele melifere. Cu toate acestea, în octombrie 2019, Parlamentul European a ridicat obiecții⁸² la acest proiect de regulament și a solicitat Comisiei să prezinte un nou proiect de regulament care să ia în considerare și toxicitatea cronică și toxicitatea pentru larve pentru albinele melifere, precum și toxicitatea acută pentru bondari. Prin urmare, Comisia nu a putut continua punerea în aplicare parțială a documentului de orientare.

În martie 2019, Comisia a mandatat EFSA⁸³ să revizuiască documentul de orientare în lumina noilor cunoștințe științifice care au apărut după 2013. Intenția Comisiei a fost să elaboreze orientări cu cele mai actualizate metodologii pentru a realiza evaluări ale riscurilor la care sunt expuse albinele crescute în stup și albinele sălbatică. Revizuirea este în curs⁸⁴. Finalizarea ei este prevăzută pentru 2021. Ulterior, Comisia va solicita avizarea documentului de orientare final⁸⁵.

Raportul CCE a solicitat Comisiei: (i) extinderea dispozițiilor de protecție pentru evaluarea riscurilor la o gamă reprezentativă de specii de polenizatori sălbatici, (ii) elaborarea, împreună cu statele membre, a unui plan de lucru pentru dezvoltarea unor metode de testare în această privință și (iii) definirea unor obiective de protecție specifice pentru polenizatorii sălbatici. Comisia abordează aceste recomandări prin consolidarea evaluării riscurilor pentru mediu a produselor de protecție a plantelor, astfel cum se indică în paragraful precedent și și-a luat angajamente în acest sens în cadrul Strategiei „De la fermă la consumator”.

⁸⁰ Regulamentul (CE) nr. 1107/2009.

⁸¹ <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3295>.

⁸² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2019-0149_RO.html.

⁸³ Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară.

⁸⁴ https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/event/Bee_Guidance_review.pdf.

⁸⁵ În această privință, Comisia va avea în vedere recomandările Curții de Conturi Europene (Raportul special 15/2020), <https://www.eca.europa.eu/ro/Pages/DocItem.aspx?did=54200>.

Utilizarea produselor de protecție a plantelor și restricțiile și interdicțiile legate de produsele de protecție a plantelor care conțin substanțe active neonicotinoide au beneficiat de o atenție sporită în ultimii ani din cauza toxicității lor ridicate pentru albine⁸⁶. La 29 mai 2018, Comisia a adoptat o serie de regulamente de punere în aplicare de modificare a condițiilor de aprobare a neonicotinoidelor imidacloprid⁸⁷, tiametoxam⁸⁸ și clotianidin⁸⁹ pentru interzicerea tuturor utilizărilor în aer liber a celor trei substanțe (acțiunea 7C). În contextul acestor restricții, cei care au solicitat reînnoirea aprobării substanțelor clotianidin, tiametoxam și imidacloprid și-au retras cererile. În consecință, aprobările acestor substanțe au expirat la 31 ianuarie 2019, la 30 aprilie 2019 și, respectiv, la 1 decembrie 2020.

Raportul CCE și Rezoluția Parlamentului European din 18 decembrie 2019⁹⁰ au solicitat Comisiei să se asigure că autorizațiile de urgență privind utilizarea neonicotinoidelor sunt justificate în mod corespunzător. Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 permite statelor membre să acorde autorizații de urgență pentru produsele fitosanitare care nu sunt autorizate pe teritoriul lor, pentru o perioadă limitată și cu o utilizare controlată și limitată, atunci când există un pericol ce nu poate fi evitat cu alte mijloace rezonabile. În urma interdicției utilizărilor în aer liber a celor trei neonicotinoide și a expirării aprobărilor acestora, mai multe state membre au acordat, în mod repetat, autorizații de urgență pentru utilizarea lor.

În 2018, Comisia a mandatat EFSA să verifice dacă autorizațiile de urgență acordate în mod repetat pentru anumite culturi sunt justificate și, în 2020, a luat măsuri pentru a preveni acordarea de autorizații de urgență nejustificate (pentru România⁹¹ și Lituania⁹²). În octombrie 2020, Comisia a oferit EFSA un al doilea mandat pentru a evalua, până în septembrie 2021, dacă anumite autorizații de urgență acordate pentru utilizarea acestor substanțe pentru sfecla de zahăr îndeplinesc condițiile prevăzute în regulament. Pe baza rezultatelor acestui mandat, Comisia poate lua măsuri suplimentare. Pentru a crește și mai mult transparența, notificările legate de autorizațiile de urgență ale statelor membre sunt publicate în baza de date a UE pentru pesticide⁹³.

2.8. Acțiunea 8: Reducerea impactului speciilor alogene invazive asupra polenizatorilor

În ianuarie 2020, Comisia a publicat orientări privind gestionarea speciilor alogene invazive pentru a proteja polenizatorii sălbatici⁹⁴ (acțiunea 8A). Orientările se adresează în special:

⁸⁶ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/approval_active_substances/approval_renewal/neonicotinoids_en.

⁸⁷ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/783 al Comisiei din 29 mai 2018 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 540/2011 în ceea ce privește condițiile de aprobare a substanței active imidacloprid, JO L 132, 30.5.2018, p. 31.

⁸⁸ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/784 al Comisiei din 29 mai 2018 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 540/2011 în ceea ce privește condițiile de aprobare a substanței active clotianidin, JO L 132, 30.5.2018, p. 35.

⁸⁹ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/785 al Comisiei din 29 mai 2018 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 540/2011 în ceea ce privește condițiile de aprobare a substanței active tiametoxam, JO L 132, 30.5.2018, p. 40.

⁹⁰ 2019/2803(RSP), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2019-0104_RO.html.

⁹¹ JO L 33, 5.2.2020, p. 16.

⁹² JO L 33, 5.2.2020, p. 19.

⁹³ <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/ppp/pppeas/screen/home>.

⁹⁴ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/IAS+Managers>.

(i) organismelor responsabile pentru gestionarea speciilor alogene invazive sau implicate în procesele de elaborare de politici relevante; și (ii) resortisanților europeni care încearcă să monitorizeze și/sau să prevină introducerea și răspândirea acestor specii. Orientările acoperă cele mai relevante măsuri menite să detecteze, să controleze și să elimine unele dintre speciile alogene invazive care sunt cele mai dăunătoare pentru polenizatorii sălbatici nativi din Europa. Aceste specii alogene invazive dăunătoare pentru polenizatorii sălbatici includ *Megachile sculpturalis* (albina de rășină uriașă), *Vespa mandarinia* sau plante precum *Rhododendron ponticum* (rododendronul comun) și *Solidago virgaurea* (splinuța). *Vespa mandarinia* este clasificată drept specie alogenă invazivă de interes pentru Uniune în temeiul Regulamentului privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive⁹⁵. În 2019, Comisia a elaborat orientări privind speciile alogene invazive native pentru o parte din UE, pentru a crește gradul de sensibilizare asupra potențialului impact negativ pe care aceste specii l-ar putea avea în afara ariei lor de răspândire native. Printre alte specii, aceste orientări au vizat albinele melifere crescute în stupi și subspeciile de bondari⁹⁶.

Programul LIFE a sprijinit proiectele care au implicat refacerea habitatelor în urma răspândirii speciilor alogene invazive. Mai multe proiecte au vizat consolidarea sensibilizării sau supravegherea și controlul speciilor alogene invazive care au un impact negativ asupra florei native de care depind polenizatorii, precum *Rhododendron ponticum* (rododendronul comun), *Gynerium argenteum* (iarba pampasului) și *Impatiens glandulifera* (balsamina)⁹⁷.

Angajamentul în temeiul Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030 de a reduce cu 50 % numărul speciilor ce figurează pe lista roșie amenințate de speciile alogene invazive va contribui și la atenuarea în continuare a impactului negativ asupra polenizatorilor.

Comisia a integrat recomandări solide pentru utilizarea speciilor native de plante și polenizatori și pentru evitarea strictă a speciilor alogene și a speciilor alogene invazive în cadrul unui document de orientare privind conservarea polenizatorilor. Aceste documente se adresează publicului, autorităților locale și unei game largi de sectoare economice, inclusiv sectorului agricol, sectorului silvic, sectorului arhitecturii peisagistice și celui al construcțiilor⁹⁸ (acțiunea 8B).

2.9. Acțiunea 9: Încurajarea mediului de afaceri și a cetățenilor să acționeze

În august 2018, Comisia a efectuat examinarea inițială a activităților economice privind conservarea polenizatorilor prin intermediul Platformei UE pentru mediul de afaceri și biodiversitate (*EU Business @ Biodiversity Platform*)⁹⁹. În urma examinării, Comisia a contractat elaborarea unor documente de orientare specifice¹⁰⁰, pentru 11 sectoare economice: agricultură; sectorul agroalimentar și al băuturilor; silvicultură; horticultură; apicultură; comerțul cu amănuntul; arhitectura peisagistică; construcții; minerit; energie; și turism (acțiunea 9A). Aceste documente de orientare au examinat pe larg bunele practici în materie de afaceri. Comisia continuă să promoveze aceste ghiduri și să încurajeze întreprinderile să pună în aplicare acțiuni

⁹⁵ Regulamentul (UE) nr. 1143/2014.

⁹⁶ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/IAS+Managers>.

⁹⁷ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/LIFE+programme>.

⁹⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Get+involved>.

⁹⁹ https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/news/news-84_ro.htm.

¹⁰⁰ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Businesses>.

orientate spre rezultate pentru conservarea polenizatorilor. În plus, Comisia continuă să încurajeze întreprinderile să evalueze și să integreze în procesul lor decizional impactul și dependența lor de biodiversitate¹⁰¹, inclusiv prin proiectele LIFE de sprijinire a sechestrării carbonului în solurile agricole într-un mod favorabil pentru polenizatori.

Comisia a continuat, de asemenea, să încurajeze publicul să întreprindă acțiuni pentru conservarea polenizatorilor, prin campanii publice¹⁰², activități de comunicare, materiale educaționale¹⁰³ și orientări¹⁰⁴ (acțiunea 9C). Platforma online a UE cu informații referitoare la polenizatori¹⁰⁵ este o platformă esențială în acest sens. Dezvoltată în cadrul acțiunii 3A, platforma de informații referitoare la polenizatori facilitează accesul la informații și implică publicul și alte părți interesate. Abordarea comunicării pentru public vizează evidențierea diversității polenizatorilor și a importanței lor pentru umanitate, încurajând întregul public să adopte acțiuni pentru a-i proteja. Polenizatorii constituie una dintre temele cele mai populare dezbătute de europeni și se poate comunica foarte ușor pe această temă. Din acest motiv, Comisia utilizează polenizatorii ca vehicul prin care să comunice acțiunile UE privind aspectele mai ample ale biodiversității și ale mediului cuprinse în Pactul verde european.

Comisia sprijină rolul publicului în generarea de cunoștințe pentru acțiunea politică. În iulie 2020, aceasta a publicat în „Citizen science for environmental monitoring” (Implicarea cetățenilor în activități științifice pentru monitorizarea mediului)¹⁰⁶, un raport privind cele mai bune practici, care include implicarea cetățenilor în activități științifice cu privire la polenizatori (monitorizarea fluturilor). Prin punerea în aplicare a proiectului-pilot ABLE al Parlamentului European¹⁰⁷, Comisia a încurajat lansarea sistemului european de monitorizare a fluturilor în 10 state membre. Implicarea cetățenilor în activități științifice este concepută pentru a face parte integrantă din viitorul sistem al UE de monitorizare a polenizatorilor și din sistemul pentru monitorizarea ecologică a utilizării pesticidelor folosind albinele melifere, elaborat în cadrul acțiunii 1. Prin intermediul proiectului STING¹⁰⁸, Comisia va extinde activitățile de implicare a publicului pe tema polenizatorilor în 2021, în special în contextul securității alimentare.

Corpul european de solidaritate (acțiunea 9C) sprijină proiectele din diferite domenii legate de solidaritate la care participă tineri, inclusiv în domeniul mediului și al conservării naturii. Mai multe proiecte în curs abordează chestiunea polenizatorilor. Unele se axează pe activitățile de informare și de creștere a gradului de sensibilizare precum proiectul „Wild Bee Pollinator Conservation” (Conservarea albinelor sălbatice polenizatoare) sau proiectul „Solidarity Bees” (Albinele solidare). Un alt exemplu – proiectul de sprijinire a ecosistemului – contribuie la crearea unor habitate favorabile pentru polenizatorii sălbatici și alte insecte¹⁰⁹.

¹⁰¹ <https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business>.

¹⁰² <https://wikis.ec.europa.eu/pages/viewpage.action?pageId=23462237>.

¹⁰³ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Educational+materials>.

¹⁰⁴ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Citizens>.

¹⁰⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/EU+Pollinator+Information+Hive>.

¹⁰⁶ SWD(2020) 149 final.

¹⁰⁷ <https://butterfly-monitoring.net/able>.

¹⁰⁸ STING (Știință și tehnologie pentru insectele polenizatoare) este un proiect pus în aplicare de Centrul Comun de Cercetare al Comisiei,

https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/adopted_jrc_2019-20_wp_europa_v2.pdf.

¹⁰⁹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Education+and+youth>.

Erasmus+ a finanțat proiecte vizând creșterea gradului de sensibilizare în rândul elevilor, oferindu-le oportunitatea de a învăța despre polenizatori. Proiectul a implicat elevii interesați în activități precum monitorizarea polenizatorilor pe teren, ceea ce a permis tinerilor să învețe despre cerințele referitoare la habitatul polenizatorilor și despre amenințările cu care se confruntă aceștia¹¹⁰.

Comisia îi sprijină pe cetățeni în rolul lor de consumatori. Alegerile de consum pot avea un impact negativ considerabil asupra polenizatorilor. Eticheta ecologică a UE¹¹¹ este unul dintre primele instrumente care pot atenua impactul negativ al alegerilor de consum, de exemplu în ceea ce privește produsele de grădinarit cu impact negativ asupra polenizatorilor (acțiunea 9B). În prezent, Comisia se concentrează pe maximizarea succesului actualului portofoliu de produse cu etichetă ecologică, mai degrabă decât pe elaborarea unor noi criterii pentru eticheta ecologică a UE. Comisia tocmai a început revizuirea criteriilor pentru eticheta ecologică a UE pentru „substraturile de cultură, amelioratorii de sol și mulci” și se va asigura că aceste criterii revizuite abordează necesitatea conservării polenizatorilor. De exemplu, criteriile ar putea include dispoziții de protecție care să asigure că solul utilizat pentru plantele în ghiveci și produsele de grădinarit nu provin din habitate de polenizatori sau că industria extractivă nu cauzează degradarea habitatelor de polenizatori. În sectorul alimentar, proiectul LIFE privind alimentele și biodiversitatea a studiat protejarea insectelor în legătură cu standardele și etichetele și a elaborat un ghid pentru managerii de calitate, managerii de proiecte și managerii responsabili cu achizițiile publice¹¹².

2.10. Acțiunea 10: Promovarea strategiilor cu privire la polenizatori și colaborarea la toate nivelurile

Comisia încurajează autoritățile naționale, regionale și locale să elaboreze strategii referitoare la polenizatori. Pentru a facilita acest proces, Comisia a elaborat modele¹¹³ pentru astfel de strategii, care pot fi adaptate nevoilor teritoriale specifice (acțiunea 10A).

Pe lângă ateliere și evenimente *ad hoc*, Comisia a facilitat colaborarea între părțile interesate privind conservarea polenizatorilor prin intermediul parteneriatului european pentru inovare în domeniul agriculturii¹¹⁴, al programelor Interreg¹¹⁵ și al Agendei urbane a UE¹¹⁶ (acțiunea 10B). Programele Interreg au fost deosebit de utile în stimularea colaborării prin acțiuni comune și schimburi în materie de politică între actorii naționali, regionali și locali din diferite state membre. De asemenea, Comisia a continuat facilitarea legăturilor dintre administrațiile naționale, locale și subnaționale și ale omologilor acestora din alte zone din UE. Prin intermediul parteneriatului european pentru inovare în domeniul agriculturii au fost înstitute grupuri operaționale locale^{117,118} pentru gestionarea inovatoare și favorabilă pentru polenizatori a fermelor agricole.

¹¹⁰ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Education+and+youth>.

¹¹¹ <https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>.

¹¹² <https://www.business-biodiversity.eu/en/publications/easy-guide--insect-protection>.

¹¹³ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Public+authorities>.

¹¹⁴ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/european-innovation-partnership-agricultural>.

¹¹⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Regions>.

¹¹⁶ https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/sul-nbs_finalactionplan_2018.pdf.

¹¹⁷ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/find-connect/projects/protecting-farmland-pollinators>.

¹¹⁸ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/find-connect/projects/pasture-pollinators>.

În octombrie 2020, în cadrul programului UE de parteneriat de mediu pentru aderare¹¹⁹, a fost organizat un atelier regional online¹²⁰ privind speciile alogene invazive și Inițiativa UE privind polenizatorii pentru participanți din Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo, Macedonia de Nord, Muntenegru, Serbia și Turcia (acțiunea 10C). Atelierul a fost sprijinit de instrumentul de asistență pentru preaderare, iar unul dintre obiectivele urmărite de acesta a fost promovarea schimbului de experiență privind stabilirea obiectivelor strategice și întreprinderea unor acțiuni pentru a combate declinul polenizatorilor în UE și pentru a contribui la eforturile globale de conservare.

În activitățile sale din afara UE, Comisia a inclus și un sprijin specific pentru obiectivele Inițiativei UE privind polenizatorii și planul de acțiune 2018-2030 pentru a doua Inițiativă internațională privind polenizatorii (acțiunea 10C). De exemplu, Comisia a sprijinit proiectul UE-FAO 2019 care a facilitat punerea în aplicare a unor acorduri multilaterale de țări din Africa, Caraibi și Pacific¹²¹. Proiectul vizează promovarea practicilor agricole bazate pe ecosistem, inclusiv conservarea habitatelor naturale pentru polenizatorii sălbatici și atenuarea riscurilor implicate de pesticide. Va fi organizat un seminar global privind consolidarea și aplicarea regulamentelor privind pesticidele cu scopul de a proteja polenizatorii. Seminarul se adresează autorităților de reglementare din domeniul pesticidelor pentru ca acestea din urmă să-și poată consolida capacitatea de a elabora și de a aplica regulamente privind pesticidele care să asigure protejarea polenizatorilor¹²².

În noiembrie 2018, UE s-a alăturat „Coaliției pe bază de voluntariat privind polenizatorii”¹²³ pe durata celei de a 14-a reuniuni a Conferinței părților la Convenția privind diversitatea biologică (acțiunea 10D). De la acea dată, Comisia a sprijinit obiectivele coaliției prin partajarea cu alte țări a cunoștințelor și a experienței dobândite prin punerea în aplicare a acțiunilor UE privind polenizatorii.

În contextul pregătirii și al punerii în aplicare a cadrului global privind biodiversitatea post-2020¹²⁴, UE se raliază cu parteneri internaționali pentru o mai amplă conservare a polenizatorilor și apreciere a serviciilor ecosistemice pe care le livrează.

3. CONCLUZIE

Această revizuire a ilustrat că s-au realizat progrese semnificative în ceea ce privește punerea în aplicare a acțiunilor inițiativei. Inițiativa a pus la dispoziție un cadru general pentru acțiunile UE privind polenizatorii la nivelul tuturor politicilor sectoriale. Acțiunile vizând elaborarea unor catalizatori politici cheie au fost lansate cu succes și au înregistrat progrese considerabile. Acești catalizatori cuprind sisteme de monitorizare a speciilor de polenizatori și a factorilor declinului lor. Un sistem de informații privind polenizatorii și inițiative de cercetare adaptate ar trebui să sprijine în continuare inițiativa.

¹¹⁹ <https://eppanetwork.eu/project>.

¹²⁰ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/International+action>.

¹²¹ https://ec.europa.eu/international-partnerships/news/eu-provides-extra-eu9-million-support-faos-work-promoting-nature-friendly-agricultural_ro.

¹²² <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/International+action>.

¹²³ <https://promotepollinators.org/about/history>.

¹²⁴ <https://www.cbd.int/conferences/post2020>.

În general, inițiativa rămâne un instrument politic valid, care permite UE, statelor membre și părților interesate să combată declinul polenizatorilor. Cu toate acestea, rămân provocări semnificative în ceea ce privește combaterea factorilor declinului. Va fi necesară accelerarea eforturilor, în special pentru a aborda pierderea habitatelor pe terenurile agricole și impactul pesticidelor. Alte provocări care rămân includ combaterea amenințărilor la adresa polenizatorilor care nu sunt abordate direct de inițiativă, precum schimbările climatice și alți poluanți ai mediului în afară de pesticide.

Progresele către obiectivele pe termen lung ale inițiativei vor fi consolidate în mod substanțial prin Strategia UE privind biodiversitatea, Strategia UE „De la fermă la consumator” și de planul de acțiune al UE privind reducerea la zero a poluării, în special prin angajamente vizând extinderea ariilor protejate și refacerea ecosistemelor. În plus, promovarea abordărilor agroecologice, cum ar fi agricultura ecologică, refacerea elementelor de peisaj de o mare diversitate pe terenurile agricole și reducerea impactului pesticidelor și al altor poluanți ai mediului dăunători polenizatorilor sunt de o importanță vitală.

Comisia va colabora îndeaproape cu statele membre în următoarea fază a punerii în aplicare a inițiativei. Prin urmare, Comisia salută concluziile Consiliului¹²⁵ privind raportul CCE, în special cu privire la necesitatea de a asigura o utilizare adecvată a resurselor, de a institui un cadru de guvernare și de monitorizare la nivelul UE privind polenizatorii și de a îmbunătăți integrarea nevoilor polenizatorilor în PAC și în cadrul legislativ din domeniul pesticidelor.

În cea de a doua jumătate a anului 2021, Comisia va lansa activități de consultare pentru a colecta opinii și probe mai cuprinzătoare, precum și perspective și experiențe de la părțile interesate și de la publicul larg cu privire la punerea în aplicare a cadrului existent. Aceste sugestii vor constitui un indiciu important cu privire la modalitatea de îmbunătățire a cadrului respectiv și de identificare a unor măsuri suplimentare care ar fi necesare pentru punerea în aplicare deplină a obiectivelor pe termen lung ale inițiativei.

Comisia va revizui ulterior inițiativa, având în vedere feedbackul primit până în momentul respectiv din partea instituțiilor și a părților interesate, precum și rezultatele consultărilor.

¹²⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14168-2020-INIT/ro/pdf>.